

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 16/28 aug.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompóse. La fia-care numeru se alatura o cola de romanu.</p>	<p>Pretulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 5 s. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 33.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscrisitele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dlora Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
---	--	---	--------------------	--	--	-------------------------------

Cantecele haiducesci.

(Cetitu de autoru in adunarea de la Naseudu in 8 aug.)

Poesi'a poporala e oglind'a simtieminteloruu unui poporu. In acésta oglinda se reflectéza cu o fidelitate admirabila tóte nuantiele trasureloru sale caracteristice.

Istoriculu, candu scríe istori'a unei natiuni, are sê consulte si poesí'a ei poporala. Ignorandu elu acést'a, oper'a sa ar remané defectuósa, enigmatica si neintielésa.

Artistulu, candu vré sê represinte, sê zugravésca, cu pén'a, cu penelulu, séu cu graiulu tipuri originale natiunale, are sê se serve de poesí'a poporala ca de unu pedestalu, pe care va sê innaltie statu'a sa. Desconsiderandu elu acestu pedestalu, oper'a sa ar fi numai o figura bastarda, lipsita de farmeculu originalitáti caracteristice, lipsita de o basa solida, si ca atare s'ar ruiná, insocita de risetele ironice ale publiculuu privitoriu.

Déca voimu dara sê avemu odata o istoria natiunala completa, — déca dorimu in florire a artiloru in directiune natiunala: sê nu mai trecemu cu vederea poesí'a nóstra poporala, ci din contra, s'o innaltiámu la gradulu ce-i compete in concertulu comóreloru nóstre natiunale! Sê adunámu din tóte partile toti tesaurii ei, cari sê serve poetiloru, artistiloru si istorici-

loru nostri dreptu materialu productivu in lucrárele loru!

Adunate odata tóte margaritariiele poesíe nóstre poporale, vomu avé printr'insele fotografi'a cea mai fidela a fisionomieí spirituluu poporulu nostru; vomu cunósce simtiemintele lui cele mai secrete; vomu scí ce iubesc si ce urescé dinsulu, — si astu-felu vomu cunósce idealulu si monstrulu seu...

Déca vomu studiá poesí'a nóstra poporala, vomu scí sê resfrangemu cu indignatiune incriminatiunile si atacurile strainiloru, indreptate in contra demnitáti poporulu nostru....

Am avutu ocasiune s'audu a dese ori pe contrarii natiunii nóstre, pronunciandu o sentintia fórte aspra, o sentintia insultatória, cá adeca poporulu romanu diviniséza in cantecele sale pe haiducii, talharii, lotrii, hotii si banditii cei mai infami....

E bine, déca idealulu unui poporu este a se cautá in acestu soi de ómeni depravati, — déca eroii sei natiunali sunt numai nesce banditi si asasini: deductiunea ce amu poté face relativu la caracterisarea moralitáti acelu poporu, ni-ar presintá o icóna fórte trista, in care amu vedé zugravita decadinti'a cea mai orabila a moraluluu divinu.

Vedeti dara, câ acusatîunea e fôrte grava, câ-ci conformu aceleia poporulu romanu este unu. . .

Dar nu! . . . Eu nu sum capabilu d'a pronunciá acestu cuventu. Limb'a mi-denéga serviciulu, sangele-mi ferbe in vene, câ-ci nu-lu credu, câ-ci sum si eu Romanu.

Eu nu-lu credu! . . . A crede acésta insulta teribila, ar fi unu sacrilegiu . . . ar fi o crima de lesa-natiune . . . unu pecatu infioratoriu. . .

Eu nu-lu credu, si in acestu momentu solemn, in acésta adunare stralucita, vinu a respinge cu indignatiune acea acusatîune degradatória, dar fara temeiu; vinu a o respinge punendu-me chiar pe acea basa, de pe care ni se face ataculu; vinu a o resfrange in mana cu poesí'a nóstra poporala. . .

Sê studiâmu dara cantecele haiducesci ale poporului nostru!

Dar ce este haiduculu?

Asiu poté sê respundu pe scurtu la acésta întrebare, si asiu dîce numai atât'a: *haiduculu e spaim'a ciocoiului!*

Dar trebuie sê me esplicu mai pe largu. . .

Déca frundiárimu istori'a nóstra natiunala, acésta tragedía scrisa cu sange de Romanu, vedemu, câ sórtea acestui poporu a fostu a suferí necontenitu in decursu de secolu; si déca din sinulu seu s'a ivitu din candu in candu si câte unu sóre, care i facù lumina pe calea bucuríei: acest'a a disparutu totu-de-una iute, ca nóptea ce i succedea sê ffa cu atâtu mai lunga, cu atâtu mai întunecósa.

Trecura secolu dupa secolu in valurile eternitâti. Nobil'a fiica a Daciei Traiane imbracà doliulu desperatiunii, si cantecele romanceloru din Crisian'a scotea la Balcanu unu ceho sfasiatoriu. . .

Patri'a romana semená unui campu plinu de morminte, pe care veneticii straini intinsera unu dantiu infernalu. . .

In aceste timpuri de suprem'a indignatiune, candu toti cei mari se aruncara in bratiile servilismului degradatoriu, candu Romanulu in patri'a sa devení sclavulu strainiloru impilatori, in aceste timpuri de suvenire teribila se iviá ca prin minune din candu in candu in sinulu poporului câte unu individu, carele nepotendu suportá impilarea umilitória, parasíá societatea omenésca cea infectata de veninulu tiraníei, si se retragea in codrulu verde, uniculu locu, — unde mai potea sê traiésca liberu. . .

Si se retragea cantandu:

Decâtu sê me caciulescu,
Mai bine me haiducescu! *)

Codrulu verde! . . . Acest'a erá uniculu adapostu alu poporului, care voiá sê scape de tiraní'a domniloru sei. . . Si codrii erau plini de ómeni pe acele timpuri;

Câ orasiu-i leghióna, si numai codru-i crestinu . . .
In orasiu totu-i selavíá; celu mai micu si celu mai mare
Toti ca unulu pórtá lantiuri, toti ca unulu gemu in fiare;

Fia-care slugaresce, si nici unulu nu-i stapanu,
Insu-si Domnulu cu rusíne pléca fruntea la paganu! . . .

Pe candu aice stejariulu langa buruícna cresce,
Dar fia câtu de puternicu, elu pe dins'a n'o robesce;
Ér selbatecile fiare, ce flamande ratacescu,
Omóra serman'a jertfa, pe care mi-o nimerescu,
Dar n'o 'njuga 'n obacia, ca fiér'a cea omenésca,
Care pred'a-i n'o ucide, si n'o iérta sê traiésca! **)

Codru verde! . . . Scutul suferintieloru poporului, éta cum te saluta dinsulu:

Multu mi-i doru si multu mi-i sete
Sê vedu frundi'a 'n codru verde,
Sê mai stringu vr'o siepte ceto!
Sê vedu ér verdiendu in cale,
Sê me lasu ér in cea vale
Cu-o parecchia de pistóle.
Frundi'a 'n codru câtu se tiene,
Toti voinicii traiescu bine!

Éra unu altu cantece suna astu-felu:

Siepte ani am haiducitu,
Pe ciocoi am ingrozitu,
Dar pe candu ne luptamu noi,
Au peritu doi intr'o joi,
Si-am remasu eu singurelu,
Ca pe campu unu stejarelu,
Singurelu cu am remasu,
Dar de codru nu me lasu.

Cum ar si poté sê se lase elu de codru, candu:

Numai codruletiulu dragu
Dá dreptate la saracu!

Erau triste acele timpuri, candu poporulu

*) Tóte cantecele citate in acestu studiu, afara de unulu, sunt scóse din colectiunea dlui A. I. I. I. I.

**) „Resvanu si Vidra“ de B. P. Hajdou, edit. III. pag. 53.

romanu in amaraciunea sa cantá astu-felu; erau teribile planurile de resbunare ale refugiatiloru prin codri, — dar erau mai ingrozitori acei neómeni, cari prin portarea loru satica au scosu din poporu aceste suspine ale desperatiunii.

Fiintie infernale, cari ati degradatu pe confratii vostri, pe alti ómeni ca voi, la rolulu fiereloru selbatice, ascultati cu infiorare acestu cantecu :

Pentru-o palma de pamentu
Dílele mi-am datu in ventu.
Ani intregi m'am judecatu,
Si nimicu n'am castigatu !
Eu amblam la judecata,
Copíi-mi plangeau pe vétra,
Nevést'a-mi zacca lasata.
Dare-ar Domnulu Domnedieu
Sê fia pe gandulu meu !
Lasá-m'oiu de rezasia,
Sê apucu in haiducia,
Ca sê-mi facu sant'a dreptate,
Cu cea ghióga de pe spate,
Sê-mi alegu judecatori,
Cei stejari nestrimbatori !

Da, tieranii impilati, insultati, tienuti in sclavía in decursu de secolu, erau siliti a se ascunde prin codrii, câ-ci numai acolo nu-i mai putea ajunge enut'a despotica, — erau siliti a se face — haiduci.

Dar singuretatea codriloru a desceptatu in sinulu loru unu simtiementu nou: resbunarea.

In noptile viforóse, candu vijel'á urlá cu turbare, candu de gróz'a fulgereloru si tuneteloru fiarele selbatice racniau cu spaima, bietii refugiatu si-aduceau a minte de parintii, de nevestele, de fratii, de sororile séu de copíi loru, si in acele mominte vediendu-se lipsiti de toti ce iubescu, anim'a loru se implea de o dorere cumplita, si acésta dorere i siliá necontenitu a pronuncia din anima cuventulu: resbunare !

Ori unde ei se uitau, ori incatrâu ei se intorceau, nu vedeau altu-ceva decâtu obiecte cari li revocau in memori'a nefericirea. De se uitau intr'unu riurelu, acel'a li reflectá cu fidelitate fisionomi'a loru desperata. De ascultau frómetulu frundiiloru, sióptele zefrului, canteculu paseriloru, tóte, tóte li intonau: resbunare !

Si resbunarea nici odata nu e unu svatui-toriu cu sange rece !

Acést'a i impingea sê se faca — haiduci, sê intreprinda câte o góna in contra ciocoiloru,

pentru ca sê-i pedepsésca cumplitu pentru crimele comise in contra poporului.

Astu-felu erá haiduculu... Pentru acést'a lu-iubesce poporulu, pentru acést'a i eterniséza memori'a in cantecele sale...

Sê intrâmu acuma in materia !

(Va urmá.)

Iosifu Vulcanu.

La mormentulu ei.

(Amicului meu A. Horsia.)

Tacere 'ngrozitória se 'ntinde 'n giuru de mine,
N'audu nimicu, ei numai cum bate pieptulu meu ;
In nópte suna numai a mele lungi suspine,
Nu vediu nimicu, câ-ci ochii-mi de lacremi ardu
mercu.

Departa de orasiulu, ce 'ntinde cu turbare
Unu dantiu de veselía pe tristulu seu pamentu ;
Retrasu fara sperantia, si 'n pieptu cu chinulu mare,
Versu lacrima doióse pe scumpulu ei mormentu.

Oh curgeti cu 'nfocare, oh curgeti lacremi calde,
Formati o vale trista, unu gelnicu, lungu períu,
Ca 'n ap'a vóstra dalba obradii-mi sê se scalde,
S'alínu dorerea-mi mare si chinulu meu celu víu !

Totu ce-am avutu in lume suavu si de placere,
Totu ce speram in viétia frumosu, maretiu si santu,
E 'nmormentatu aice, — peritu-mi-a cum pieru
O flóre candu sose sce alu iernei rece ventu.

Me nitu lovitu de gele l'acésta grópa mica,
Sarutu cu adorare tierin'a de pe ea ;
Plecu fruntea p'a ei cruce, si sinu-mi se despica,
Si pierdu vederea mintii, si plangu de vícti'a mea....

De-acuma inainte acésta négra cruce,
Ce stâ p'a ei movila, va fi alu meu altaru ;
In ori ce parte-a lunei ursit'a m'ar conduce,
Vení-voiu totu-de-una aice ér si ér.

Si 'ngenunchiandu cu lacremi, petrunsu de pietate,
Rogá-me-voiu ferbinte la Domnulu Domnedieu :
Sê dea linisce dulce copilei repausate,
S'aline cu blandetie cumplitulu chinu alu meu !

Iosifu Vulcanu.

Ultimele momente ale unei monarhii.

— Episodu istoricu. —

(Fine.)

— Portfoliulu meu! portfoliulu meu! — strigà Louis-Filipu din intrulu carului. Regele „bursei“ nu-si uità nici in aceste momente stringetorie de „chartiutiele sale pretiose.“ Dlu Cremieux indesa ceva cu mare greutate pe crepatur'a ferestei de la trasura, era betranulu in posesiunea de ceea ce avea mai scumpu, strigà cu impacientia: Partez donc! partez vite! (mana! mana deh! mana iute!) Cocieriulu da pe cai, si carulu sbóra in galopu, in câtu tin'a môle stropiá in tôte partile.

Astfelu fugì o dinastia pentru a nu se mai întorce nici-odata. Maiestatea si splendorea regésca astfelu perì. In pulberea lui juliu a venit, in tin'a lui fauru s'a dusu.

Dar sê vedemu ce facu cei doi amici, cari „crau chiamati a salvá monarchi'a“, dlu Thiers si dlu Bugeaud? Si ce sê faca alta, decâtu aceea ce ómenii întiepti facu in asemeni impregiurâri: ei cautau a se salvá pe sine mai antâiu. Maresialulu ca sê-si arete martialitatea sa, si-ica numai unu adiutantu, si in uniform'a sa de maresialu se ica pe incetu a se curatî de aci. Dlu Thiers sierpuiesce pedestru prin gradin'a Tuilerieloru, si trece podulu Concordia, ca sê ajunga in palatiulu Bourbon, unde reprezentantii coruptiunii — oficialu se numescu „representantii poporului francesu“ — amblau in susu si in josu, fara sê scie ce sê faca.

Fara sê scie ce sê faca, ba desolatu pana la perderea mintiloru, merge si ex-ministrulu prin un'a din salele spatióse. Coruptii lu-incungiura si lu-incerca cu feliurite intrebâri. „Dloru, se petrecu lucruri, lucruri, lucruri! Fluxulu cresce, cresce, cresce! Totu este perdutu!“ respunse balbutindu si se — perse, pentru a nu se mai aretá pana atunci pana candu temperatur'a politica va concede, ca intrigantii sê póta iesi cu buna siguritate din pescerea loru...

De acesti doi stêlpi se vediu ducess'a de Orleans lipsita la inceperea regentiei sale. Si peste totu, lucrulu cu stêlpii acestei regentie stá fórte miserabilu. Deputatulu Lacrosse dîse princessiei indata dupa fug'a regelui: „Madame, du-te cu amendoi copiii la camer'a deputatiloru. Acolo e acum scaurul autoritatii; poporulu ti-va face locu, câ-ci dta esti muierea ducelui de Orleans si porti gele dupa elu.“

Consiliulu era dîsu in cugetu bunu, dar era reu in sine; câ-ci pasiulu decisivu nu era sê se faca in palatiulu Bourbon ...

Ducess'a se retrase pentru pucinu timpu in apartamentulu seu de la pavilionulu Marsan; aici venì dlu Dupin — era-si unu stêlpu alu Orleanismului, dar mai tardfu unu stêlpu alu Bonapartismului — si o intari in parerea de a-si cautá mantuirea in camer'a deputatiloru. Chiar vorbiá inea pe langa acésta parere a sa, candu adiutantul Touchard venì rapede in casa pentru a anuncia, câ ducele de Nemours róga pe cumnata-sa ca fara intardiare sê tréca prin pavilonulu de l'Horloge in gradina si sê iésa la podulu ce se invêrte. Nici-unu minutu nu este de perdutu.

Princess'a se redica indata, si luà amendoi copiii, pe contele de Paris si ducele de Chartres de mana, si cu unu micu contegiu ce-iveniá in urma, se duse pe calea indicata. Ea ajunse bine in gradina. Si intr'adeveru, câ nu era de perdutu nici-unu minutu, câ-ci pucinu dupa aceea Tuileriele au fostu ocupate prin unu simplu locotenente de la legiunea cinci din gard'a natiunala, prin dlu Aubert-Roche. Dupa-ce adeca trupele curatise piati'a Carrousel, gard'a natiunala o a ocupatu numai decâtu abie ce se intemplà acést'a, si ocupandu si Chateau d'Eau, mas'a triumfatória a poporului intre strigete „aux Tuileries!“ trecându prin strad'a Rivoli rupse catra piatia, si indata a si inceputu a bate glontiele pusceloru la partea nordica a palatului.

Ducele de Nemours cunoscendu, câ ori-ce incercare de a aperi palatulu, ar fi numai o versare inutila de sange, si cugetandu cu destula marinimitate numai de a acoperi trecerea cumnatei sale la palatiulu Bourbon — ordinà trupeloru de a stá gat'a a se retrage prin pórt'a de la pavilonulu de l'Horloge. Intr'aceca ómenii de garda si de blusa, mestecati unii intr'altii, se fortiau a rumpe grathiele de feru ce inchideau curtea palatului de catra piati'a Carrousel, dar dlu Aubert-Roche temendu-se câ acésta fortiare va face sê crésca furi'a si mai tare, elu sciù sê-si affe intrare prin pórt'a pavilonului de catra strad'a Rivoli, si se induplece pe guvernorul palatului, pe dlu obrist Bilfeld, a-i dá cheiele; apoi grabì la pórt'a de catra piati'a Carrousel, o descuia si-mass'a a ruptu in curte. Ducele de Nemours, standu sub pórt'a de la pavilonulu de l'Horloge intre ofirii sei, vediu câ se apropia poporulu. „Ce? si vinu?“ strigà elu, si dede iute ordinu ca tôte trupele, câte a mai remasu, sê iésa in gradina

prin pórt'a cea mare din midilocu; se puse in fruntea I-lui batalion de la regimentulu 16 spre a petrece pe duces'a de Orleans in calea in catrau mergea. Principele si-a facutu detorinti'a cu cea mai mare resolutetia si abnegare de sine, si elu singurelu, a fostu care in acésta „dî a maniei“ a facutu onóre numelui Orleaniloru.

Se intielege, caus'a casei sale nu o a potutu salvá... Intr'aceea ducess'a de Orleans condusa de dlu Dupin grabiá afara din gradina. In man'a drépta tienea pe fiulu seu celu mai mare, pe celu mai micu, ce plangea, ludecea unu servitoriu. Ajunsa la podu, fù in-

s'a orasiului, si dvóstre veti fi regenta si fiulu vostru rege. La din contra, caus'a dvóstra e perduta.

— Numai unu nebunu póte sê dee astfelu de consiliu!“ strigà dlu Dupin. „La camer'a deputatiloru trebe sê mergeti.“

Ducess'a a urmatu consiliulu „liberalului“ si se duse in camer'a deputatiloru — si dupa o óra de angustia si tormentu si-vediù si regenti'a sa si corón'a fiului seu perduta pentru totu-de-un'a... Poporulu a curatítu palatulu Bourbon de representantii „coruptiunii“...

Intr'aceea revolutiunea serbá triumfulu

Maresialulu Bazaine.

Generalulu Frossard.

timpinata de dnii Havin si Biesta, cari venira de la dlu Odilon-Barrot cu consiliulu urgente de a merge ducess'a cu copíi sei peste bulevarde la otelulu de Ville; câ-ci acolo in cuartirulu generalu alu revolutiunii are a se decide totu. Ducess'a stete muta, nesciindu ce sê facea; simtiá inse si instinctulu de mama i dîcea, câ: acestu consiliu este celu mai bunu. Dlu Biesta insistea a urmá acestu consiliu. „Sciti calarí?“ intrebà elu pe ducess'a.

— Da, pentru de a incalecá si unu calu de la dragoni déca ar fi de lipsa.

— E, bine, nu esitá nimicu! Veniti la ca-

victoriei in Tuilerie. Triumfu fara sange; revolutiunea a lasatu acésta gloria santei reactiuni, care la câte-va lune in urma a pusu in scena orgíele sale. Revolutiunea erá in culmea triumfulu seu, si cine i-ar fi potutu oprí a nu se inveselí din vinurile de cari erau bine prevediute celariele regesci? Din salele spatíose si intr'aurite fugise Dam'a Eticheta cu tóta canali'a sa de curte: mergea lucrulu mai cordialu, fara astutia, fara intriga. S'a spartu, s'a ruptu, s'a calcatu unele si multe lucruri: dar furtu nu s'a intemplat. „Mort aux voleurs!“ (Mórtte furiloru!) S'a constatatatu prin acte, câ

de si in dupa-amédi'a si in sér'a acelei dîle mai bine de 100,000 ómeni de blusa inarmati a intratu si iesîtu din palatu, totu-si nimicu nu s'a furatu; ba câ, pretîósele ce stateau aruncate, in valóre de peste 4 milióne, le-au strinsu proletarii cari póte n'aveau unu Sou in busunariu, si le-au transportatu la magistrature. Cu unu deosebitu respectu a tractatu poporulu victoriosu cabinetulu ducessei de Orleans. Pe pulpitu de lectura alu princessei erá aruncata o carte intitulata: De la sainteté des gouvernements et de la moralité des révolutions. "Cartea erá deschisa la pagin'a unde se incepea capitolulu „Stabilité du gouvernement.“ O! predicatori ai lui Solomon!

Si in urma cine ar fi potutu, séu cine ar fi fostu in dreptu a oprí pe acésta multîme ca sê nu-si faca si ea distractiunea sa comica? Erá unu carnevalu intregu; unu carnevalu istoricu, ca si care altulu n'a mai fostu niciodata. Unii implantau stindardulu rosiu alu victoriei pe cupol'a pavilonului de l'Horloge; altii jocau pe blafonulu coperisiului. In gradina, in curte, in coridóre si in sale pocniau nenumerate salve de bucuria, câ-ci restulu de patróné trebuíá intrebuintiatu nesmintitu! Ací unulu, in cabinetulu de dormitu alu lui Louis-Filipu a imbracatu peste blusa o vesta alba a cetatianului-rege si-si legá ordulu de gala cu crucea de diamante, si astfeliu impodobitu se puse la ferésta si cu o singularia placere si din tóte poterile suflá intr'unu cornu note ce strabateau si tremurau aerulu peste totu orasiulu; colo, o alta blusa imbracata intr'unu vestmentu-de-casa (Schlafrock) brocatu, sta in mediloculu salonului de primire alu ducelui de Montpensier, si cantá marseles'a cârtiêindu si dintr'o cetera princéscá, éra cameradii lui jocau carmagnol'a in giuru de elu. Ici unu politechnicu in fruntea unui cortegiu de uvrieri, trecu prin galeri'a cea mare, portandu unu crucifíce inainte, si strigandu celoru ce intelníá: „Citoyens, chapeau bas! Saluez le charpentier de Nazareth!“ Colo in cea mai santa, in sal'a de tron, draperi'a purpuríá a tronului se sfêrtica, si dintr'unu petecu se improviséza o siapca de libertate pentru câ se o póрте Spartacu care stá in gradin'a Tuileríeloru facie cu pavilonulu din midilocu alu palatului. Unu proletariu sare pe scaunulu de tron, si-sterge tin'a cismeloru sale de stofa, redica fluturandu unu stindardu rosiu si striga: „Vive la république!“

Astfeliu poporulu francesu in locu de isbênda sangerósa a sciutu sê-si faca voi'a sa

buna — si o óra mai in urma vedemu peste bulevarde o procesiune fantastica-pistritia de vre-o câte-va mîi, care ti se parea, câ este Tornado, orcanulu Africeei transplantatu si redicatu in Paris. Inainte mergea unu politechnicu ochilaratu; apoi unu caru cu sfêrticaturele de-decoratiuniloru din sal'a tronului; éra scaunulu intr'auritu alu tronului lu-duceau vre-o câti-va ómeni de blusa susu pe umere, ca sê se póta vedé peste tóta multîmea. Procesiunea întórse catra piati'a Bastille, aici la piciórele columnei de juliu se arangiá iute unu foculariu de lemne; cele ce se adusera din sal'a tronului se pusera de a supra, éra in virvu au pusu scaunulu de tron. Si candu tronulu pîreíá in flacari, si se topíá in focu, atunci din mîi de voci a eruptu strigetulu: „Vive la république! Vive la république!“

Si republic'a s'a facutu.

Si ceea ce s'a facutu in Paris la 24 fauru 1848, se mai póte face, si — se mai póte face si aiurea.

Iosifu Hodosiu.

Doine si hore.

(Din giurulu Sesarmului, in Transilvani'a.)

XXXXI.

Eu me ducu, codrulu remane,
Frundi'a plange dupa mine.
Nu scíu frundi'a plange-ori ba,
Dar dieu plange mandrutí'a,
Câ i-am ruptu animuti'a.

XLII.

Tu te duci, baditia, duci,
Faca-ti-se calea cruci;
Tu te duci, bade serace,
Eu cu dorulu teu ce-oiu face?
— Face-te-i destulu de bine,
Câ mai sunt voinici ca mine!
— Fíá voinici pe câti nuci,
Déca tu bade te duci;
Fíá voinici pe câti fagi,
Déca mie nu mi-su dragi;
Fíá voinici ca si frundi'a,
Déca nu-su ca dta!

XLIII.

Eu me ducu mandra 'n catane,
Tu remani si spéla haine;
Spéla mandra ce-i spelá,
De mi-i spelá nafram'a,
Spéla-o in lacrimele,
Si o usca 'n doru si gele.

XLIV.

Némtiule 'n compani'a ta
Nu-i frumosu ca baditi'a;
Némtiule 'n sîrégulu teu
Nu-i frumosu ca mandrulu meu.

XLV.

Mei némtiule, nu ti-i gele,
Candu vedi sange pe curele,
Isvoru din spatele mele?
Mei némtiule nu ti-i greu,
Candu vedi sange pe ciacáu,
Si isvoru din capulu meu?

XLVI.

Catuni'a cui e buna?
La feciorulu fara muma;
Catan'a cui e data?
La feciorulu fara tata.

XLVII.

Plina-i tiér'a Italiei
De nepoti de-ai mamei;
Inca totu nu-i plina bine,
Pan' s'a umplé si cu mine.

XLVIII.

Mandru-i codru si 'nfrundîtu,
Nu-i sperantia de venitu;
Mandru-i codru si 'mpenatu,
Nu-i sperantia de 'ntornatu

XLIX.

Plóua, plóua cu bulbuci,
Si tu bade totu te duci;
Eu me ducu, mandruti'a mea,
Câ-i porunca fórte grea:
De-ar plouá plóia de fucu,
Catan'a nu stâ pe locu.

Culese de

Ionu Muresianu.

Cantece poporale.

(Din pregiurulu Caransebesiului.)

I.

â-me dómne ce mi face;
Fâ-me trestia pe balta,
Subtîre verde si nalta;
Sê me cosésca cosasii,
Sê me stringa robota-ii,
Sê me faca porsioróne,
Sê me ia boii pe córne,
Sê me arunce 'ntr'o campia,
Sê me facu buciumu de vie,
Sê me facu unu strugurasiu,
Sê me mance unu junelasiu
Junelasiu fara mustétie,
Car' se 'nvétia a stringe 'n bratie
Si saruta cu dulcétia!

II.

Doru mi e mi-e, dómne, doru,
D'alu balutiei sinisioru;
Doru mi-e mie de surori,
Si de fratii iubitori.
Dar mai doru mi-e de dragutia,
De draguti'a cea balutia.

III.

Dómne de ai totu amblá,
Lumea d'ai incungiurá
Nu-su ca flacarile crunte,
De cari dorulu te patrunde.
Dar nici dorulu de surori;
Nici dorulu de fratiori, —
Chiar nici dorulu de maientia:
Nu-i ca dorulu de dragutia.

IV.

Nu-mi e doru ca dorurile,
Ci mi-e doru par' c'ardu in focu,
Candu m'ajunge stau pe locu;
Stau pe locu-si me gandescu,
Câ pe mandr'a mi-o iubescu.

V.

Toti in lume au unu doru,
Si spunu câ li e usioru.
Dar ce doru pe capulu meu?
Câ e ca pamentulu de greu.

Culese de

Nicolau Vladu.

SALONU.

Conversare cu cetitóriele.

— Scaldele de la San'-Giorgiu, langa Naseudu,
in 12 augustu. —

Tunurile bubue... Si eu scriu... conversare...

Dar nu cumva sê alunecati a crede, cá tunurile bubue in apropiarea mea!... Ele operéza departe de mine... Er in aceste locuri, pe unde petrecu de câteva dîle, numai sagetile petulantului copil cu două aripe sunt periculóse, — dar si-aceste numai pentru cei ce sunt capabili a iubi....

Tunurile bubuc... Tóta lumea cetesce numai telegrame de pe campulu resbelului... Si eu scriu — conversare de la San'-Giorgiu... si am temeritatea d'a crede, cá cine-va o va si ceti....

Zedarnica lucrare!

Ar fi dóra mai bine a preferi esemplulu socilor mei de caletória, si a me culcá in celu patu de paie, séu a me delectá in reversatulu di oriloru: decátu gârbovitu in genunchie, a scrie cu o bucatíca de cerusa pe unu petecu de hartía aceste síre!

Dar unu simtiementu, ce nu sciu cum sê-lu numescu, nu me lasa a dormi, me imboldesce a scrie... Deschidu dara ferést'a incetu, si iesu printr'ins'a in ambitu — ca nu cumva scârtiarea usiei sê descepte din somnu pe amiculu meu dormindu... Trecu curtea, si me urcu susu in pavilonulu scaldei, s'adoru natur'a in majestatea sa purpuria... Si-acolo fantasi'a mea se légana pe aripele placeriloru, ea sbóra departe cercandu... si eu, lipsitu de dins'a, scriu... si totu scriu...

* * *

Aruncu privirea mea in giuru de mine, si tabloulu ce mi se presinta farmeca ochii mei... Oghirlande déluri verdi incununa acésta panorama frumósa, si in midiloculu acesteia mi-suride o vale inzestrata cu case amicabile... cu scalde recreatórie....

Mai in josu se estinde satulu San'-Giorgiu, locuitu numai de Romani; acestu satu forméza unu stafagi frumosu alu tabloului...

In vale inca e tacere profunda, si in acésta tacere sióptele riului de munte resuna misteriosu... Paserile nu canta inca... Zefirulu ratecesce prin alte parti....

Dar éta diorile!... O rosiétia farmecatória anuncia pe ceriu sosirea loru... Natur'a invie... Sióptele riului nu se mai audu, cá-ci paserile incepu a cantá, valea se 'mpoporéza, délurile resuna de cantece dulci si armonióse....

Salutare vóue, dioriloru frumóse!

Dar unu canteu me descépta din visârele mele... Me uitu intr'acolo, si vediu pe consociulu meu cum vine in susu cantandu:

Pe délutiú 'ndelungatu
Fuge-unu botu de malaiu caldu;
Stai tu malaiu nu te duce,
Cá te-omu scaldá 'n lapte dulce,

Si te-omu unge cu smentana,
De optu ori in septemana.

Acestu canteu prosaicu par' cá m'ar fi trinitu din ceriu la pamentu... mi-ruinà indata tóte ilusiunile mele... aripele visâriloru mele se fransera... si mi-adusei a minte, cá sum — flamendu....

* * *

Dar in locu de a vi vorbí despre fóme, sê vi povestescu cum ajunsei eu aici!

Dupa terminarea siedintieloru adunârii generale ale Asociatiunii transilvane, in 10 augustu dupa miédia-di la patru óre, o parte a óspetiloru fratiloru Naseudeni, adunandu-ne la dlu Florianu, plecaramu a intreprinde o escursiune la scaldele de la San'-Giorgiu.

Erá interesantu a vedé acestu frumosu síru de trasure, inaintandu cu vioiciune si cantandu voiosu. In trasura prima ocupá locu dlu presiedinte dimpreuna cu onorabil'a-i familia; in cele urmatórie vedu-ramu alti barbati de frunte, cu onorabilele loru socie, — si o multíme de juni de sperantia.

Dar puntea de la Rebrisiór'a ne lipsi de conductoriu. Acolo caravanulu nostru se oprí, si — coborindu-ne toti — ne despartíramu de dlu presiedinte si de onorabil'a-i familia, regretându, cá nu ne potu insoci in acésta deliciósa escursiune.

Despartindu-ne, plecaramu mai departe totu voiosi si cantandu. Panorame un'a mai frumósa decátu alta se deschideau vederiloru nóstre. Muntii seculari invescuti cu arbori verdi, stancele cumplite, — si in midiloculu acestora, josu in vale, undele spumegande ale Somesiului, ni oferiau cele mai admirabile prospecte, de câte vediuem in victi'a mea.

Nu incape in angustulu cadru alu unei conversári scurte a vorbí mai pe largu de frumseti'a acestoru positiuni pitoresci si poetice; inse déca asiú si dispune de unu spaciú mai voluminosu, pén'a mea n'ar fi capabila decátu a vi presinta numai o debila oglinda a celoru veduite in acésta caletória de două-trei óre. Eu unulu voiu pastrá multu timpu in adanculu animei mele suvenirea acestei escursiuni....

Sórele inca nu apuse, candu trasurele nóstre se oprira in curtea scaldeloru de la San'-Giorgiu....

* * *

Scaldele de la San' Giorgiu se afla nemidlocitu langa satulu de la care si-capetara numele, formandu proprietatea acestui satu. Asié dara, precum sum informatu, e unic'a scalda in tóta Transilvani'a, care se afla in mana romanésca.

Natur'a a esundatu aici darurile sale admirabile, — si nu mai lipsesce, decátu ca si man'a omenésca sê vina intru ajutoriulu naturei, pentru a procurá tóte comoditátile óspetiloru carii voru a-si recastigá sanetatea, séu a-si desiertá pungile in aceste locuri.

Unu inceputu micu s'a si facutu... dar mai lipsescu inca multe....

* * *

Sosindu la locul doritu, numai decâtu merse-râm la isvoru, si beuramu toti câte unu pocalu d'oue de apa — acra.

Langa isvoru de a supra se afla unu pavilonu, unde acuma scriu aceste sîre; eu me urcai numai decâtu aice, si ajunsu susu me delectai in regiunea ce se estinde in giuru de mine. Romanticitatea pozitiei tienù legati multu timpu ochii mei... si numai intr' unu tardîu observai, cã pe stîlpuri sînt inscriptiuni. Unele erau romanesce, altele frantuzesce, si nemtiesce, dar nici un'a — unguresce. De siguru, cã pe unguri nu-i inspira locurile romanesce!

Intre celelalte inscriptiuni, ga-îi un'a subsemnata „Adelina Olteanu“; intunecimea inse nu-mi permise a o poté descrifrã.

Dar de dîcu? Acuma e lumina. Voiu decopîa-o dara numai decâtu. Onorabil'a d'omna ni va iertã acêsta indiscretiune.

Mic'a poesióra, intitulata „Transilvani'a“, suna astu-felu:

Multe tîeri frumóse, multe am amblatu,
Dar ca tine dulce eu nu am aflatu;
Multe tîeri ferice, multe am vediutu
Si numai tu trista, o vai, mi-ai parutu!

Muntii-ti lacriméza sorginti salutarie,
Arborii-ti suspina inclinati de ventu;
Paserile canta, dar a loru cantare,
Te face sê cugeti, sê cauti la pamentu.

Tierancuti'a canta de doru totu-meru,
Cã-ci sociulu ei geme sub jugulu celu greu;
Pana si pruncutiulu in léganulu seu
Par' c'ar dîce: „D'omne ce ti-am facutu eu?“

Totulu e dorere in nobilu-ti pieptu,
Frunze, flori si petre, tóte o repetu...
Candu va sunã inse ór'a de 'nviere,
Incetã-voru tóte, pan' si-a ta dorere!...

* * *

Dupa o scurta preambulare, ne rentórseramu toti in sal'a de cura, unde chiar sosisera diuariele própete. Se intielege, cã nici unulu n'a remasu dintre noi, carele sê nu fia cetitu telegramele cele mai nóue.

Macaru de nu le-amu fi cetitu!...

Vioiciunea disparù indata dintre noi, si toti deveniramu de odata seriosi...

Acele telegrame anunciau invingerea prusiloru a supra francesiloru...

Mancã-te-ar amarulu, politica, dar nici aice, in acestu locu solitariu, nu potemu scapã de tine!...

* * *

Debolati ne puseramu la cina, dar telegramele cetite nimicira spiritulu vioiu de mai nainte alu conversatiunii nóstre... Intr'aceea nici unulu nu le credcam, si toti eramu de opiniune, cã acele sciri sunt esagerate...

Acestu sîru de puncte mici, va sê dica atãt'a, cã nóptea a trecutu; cã unii au dormitu bine, éra altii tóta nóptea suspinau si visau descepti...

Diminéti'a tóta societatea nóstra se adunã éra-si

la olalta, si plecaramu cu tóte trasurele a face o mica excursiune in scaldele din vecinatate.

Visitaramu Rodna-vechia, biseric'a antica, ruinele si catacombele de aice; si incantati de cele vediute, ne rentórseramu la Domha lu, unde improvisaramu unu banchetu stralucitu, la care participaramu preste trei-dieci de persóne.

In fruntea mesei siedea noulu vice-presiedinte alu Asociatiunii, dlu Iacobu Bologa, si deschise „a d'ou'a sesiune“ a adunãrii generale printr'unu toastu plinu de spiritu vivificatoriu. Dupa acestu toastu urmara altele, o multime, si curgeau intocmai ca torentulu ce versã p'afara. Timpulu trecea iute, si noi nici nu observaramu, cã siese óre deja treeura, si siedemu inca totu le mésa de la trei óre, in midiloculu unui entusiasmu generalu.

Sub decursulu acestui timpu musicantii esecutara cele mai alese piese natiunale.

* * *

Sér'a ne rentórserâm toti éra-si la San' Giorgiu, ducéndu cu noi si band'a de la Domhadu. Abié sosiramu, éta se ivì intre noi si band'a de la Naseudu a graniceriloru. Si unde canta in schimbându-se d'oue bande, acolo trebue sê se faca celu pucinu — unu balu.

Asié se intemplã si aice. Mesele disparura numai decâtu, si se intinse unu dantiu de veselã, care durã pana tardîu cu multa vivacitate...

In fine sosì dimineti'a. Inca odata toti ne adunaramu la olalta, spre a dejunã pentru ultim'a-óra dimpreuna... Dupa dejunu ne despartíramu, plecandu unii catra Bistriti'a, éra altii inderetru la Naseudu...

Si astu-felu excursiunea nóstra se terminã, éra noi ni luaramu remasu bunu de la fratii Naseudeni, carii ni sciura procurã atãte mominte de dulci placeri...

Sosifu Vulcanu.

Curierulu modei.

— Pest'a 25 augustu. —

Candu tunurile bubue, candu in câte-va dîle sute si mîi cadu victima resbelului ucidentoriu, candu d'oue natiuni mari si culte se lupta pe viétia, si mórte, — cine si-ar aduce a minte atunce a se cugetã despre mod'a dupa care sê-si faca vestmentulu seu de englantaine, tarlatan, foulard, mouslin séu illusion?

Acuma lumea nu cetesce, decâtu numai telegrame de pe campulu resbelului; pentru aceea si noi intrelasaramu pe cãtu-va timpu publicatiunile nóstre relative la noutãtile cele mai própete ale modei.

Damele inse ori cãtu de multu ele iubescu noutãtile, ori cãtu de cu dragu cetescu telegramele cele mai nóue, — totu-si tóte si-aducu a minte numai decâtu si de evenemintele cele mai própete in lumea modei: pentru aceea dara reapucãmu firulu impartesiriloru nóstre.

Francesu seu prusu? — éta sujetulu conversatiunii presinte in tóte salónele de moda! Aceste d'oue cuvinte au multa influintia si a supra formãrii modei. Éta pentru ce? Acuma e intrebare, cã in viitoriu dupa care gustu ne vomu imbracã? Dupa celu francesu séu celu prusescu?

Dvóstre surideti, — inse n'aveti cauza. O dama din Berlinu a adresatu catra compatriótele sale unu apelu, ca ele sê despretiúesca mod'a franceza, si sê accepte de nou vechiulu portu nemtiescu.

Dar ce ni pasa nóue de ast'a?! — esclamati dvóstre, — noi nu suntemu germane, nici prussiene, — noi vomu urmá mod'a de la Parisu.

Da, inse déca noroculu va favorisá armeloru prusesci, Berlinulu va devení domnitoriu a supra lúmei atátu in politica, câtu si in moda. Adio vóue frumóse costumuri de pe timpulu lui Ludovicu XIV, cum ne vomu lipsí noi de voi, cum ne vomu deprinde cu asié numitulu alt-deutsche-tracht?

Noi sperámu, câ Provedinti'a ne va scuti de acésta bazaconia prusésca, si vomu primí si de acuma inainte insciintiárilé nóstre relative la moda totu din Parisu de la dóm'n'a Gys séu Jaquelin.

De óra-ce inse Parisulu acuma e ocupatu mai multu cu resbelulu seu desavantajosu, decátu cu crearea modei, sê trecemu canalulu de la Parisu pana la Londra, unde acuma ómenii sunt multu mai fericiti!

Petrecerile din gradine sunt la ordinea d'ilei. Nu de multu lady Hilland a datu o serata splendida in gradin'a sa, la care multe dame straine participara. Acolo se potea vedé contes'a Aponi, in vestmentu de metasa vêneta, acoperitu cu dintele undulante; soci'a lui Emilu Girardin, in vestmentu vênetu, de colórea flórei nu-me-uitá, si acoperitu cu tulle, in perulu ei auríu straluciau diamantari; contess'a Lesseps, o femeia bruneta si frapantu incantatória, cu ochi negri, in vestmentu de tulle albu, — barbatulu ei e creatoriulu canalului de la Suez, si ori unde ea apare, e totu-de-una eroín'a d'ilei; mai departe totu acolo se afla si Corisandra Grammont, o frumsetia asemenea frapanta, careia metas'a de colórea paiului i siede fórté bine.

Dar sê ne rentórcemu la noi a casa, unde multe dame se si rentórsera de la scaldi, si in butulu acestoru timpuri sgomotóse si-ordinéza toalete nóue in salónele modiste. Acuma inse e fórté greu a creá ce-va nou, deci probabilminte ele voru primí numai repetitiunea celoru vechi.

Cu tóte aceste sê intrámu intr'unu atare salonu!

Éta ni se presinta o toaleta de mousselin de colórea galbena deschisa, cu brodaría alba si dintele negre. Vestmentulu ce atinge pamentulu e provediutu cu incretítúre late de plisse, a supra carora se estinde o brodatúra lata si cuprinsa intré dintele negre. Tuníc'a ajunge mai pana la incretítúre, e croita rotundu, si in unele locuri e trasa in susu fara nici o regula, asié dicéndu numai dupa capriciu; decoratiunea ei sémena cu a sucnei. Acésta toaleta se intregesce prin unu paletot, din deretru taiatu si cu capuchon de dintele negre. Decoratiunea lui dimpreuna cu a maneciloru fórté largi e uniforma.

Inca o toaleta mai atrage atentiunea nóstra. Unu vestmentu de casa din mousseline vênetu deschisu, si cu brodatúra de metasa, cu maneci largi asemenea brodate cu metasa. Din napoi e taiatu. Mai sunt inca si alte vestminte frumóse, asemenea de metasa, cu felurite decoratiuni, dintre cari ni atrage atentiunea deosebitu unulu cu sucna scurta, decorata cu trei síre de incretítúre anguste si negre, cari sunt obduse in susu in forma de aripe.

Sê amintimu ce-va si despre palarié.

Vediuramu o palariá gatita in forma innalta, din gaze albu, cu masle vênete, cari tienu flori de campu.

O alta palariá ni revóca in memoria mod'a din secolulu alu optu-spre-diece-le; e facuta din paie albe, cu pantlice galbene si intunecóse, dinañte o flóre de gráu, dinapoi o pantlica galbena si intunecósa.

CE E NOU?

* * * (*Adunarea de la Naseudu*) va romané multu timpu imprimata in memori'a celoru ce participara la dins'a. Atátu frumseti'a locuriloru de pe acolo, câtu si ospitalitatea fratiloru Naseudeni, a intrecutu tóte acceptárilé nóstre. La cele publicate in privinti'a acést'a in numerii trecuti, mai avemu sê adaugemu, câ dupa Naseudeni fratii nostri din Marmati'a participara in numeru mai mare la acésta adunare; ceea ce dovedesce, câ spiritulu natiunalu facú deja mari cuceriri si in frumós'a dar nefericit'a patria a lui Dragosiu. Ér pentru caracterisarea ospitalitáti cu care fuseramu primiti, ajunge a spune, câ unulu dintre membrii arangiatori a voitu a propune, ca si víitóri'a adunare generala sê se tiena la Naseudu.

* * * (*Unde-i pasaportulu?*) Amiculu nostru Iustinu Popfiu si redactorulu ace-tei foi rentórcéndu-se la olalta de la adunarea din Naseudu, pe cale se oprira si intr'unu satu din coló de Clusiu. Abié stetera câte-va mominte acolo, si éta vení notariulu localu magiaru, carele infirá cu dlu Popfiu unu dialogu relativu la caletori'a sa. De odata notariulu lu-intrebá, déca are pasaportu? Amiculu nostru respunse, câ dinsulu aice in tíera n'are nici o trebuñtia de pasaportu. Inse notariulu totu insistá, câ-ci imbracamentulu amicului nostru i se parea suspiciosu. Dinsulu adeca avea o mare palariá de paie, si unu vestmentu de caletoria de colóre deschisa. Aceste facura pe bietulu notariu a crede, câ portatoriulu loru de siguru e vr'unu emisariu cine scie de unde, — si fiindu câ prinderea unui emisariu i-ar fi castigatu vaza la mai marii sei, dinsulu cerú de nou pasa-portulu. Amiculu nostru inse lu-clarifícá, si sermanulu notariu se duse p'ací 'ncolo — cu buzele umflate.

* * * (*Serac'a limba romana!*) Caletorindu d'ilele trecute dimpreuna cu mai multi amici ai nostri de la Oradea-mare pana la Clusiu cu trasur'a, si vediendu inscriptiunile la trecatórielle de pe calea ferata „magiara resaríténa“, intr'unu locu ne opriramu sê vedemu in ce limba sunt scrise acele? Coborindu-ne, merse-ramu la tabl'a cea mai de aprópe, si aflaramu inscriptiunile facute in dóue limbe. De a supra unguresce; éra de desubtu totu acele síre se afla in traductiunea romanésca. Dar ce traductiune! Titlulu ungurescu „figyelmeztetés“ e tradusu asié „amintire“, ércelalalte síre urnatórie suna astu-felu: „Calcarea precum si ori ce indaunarea planuriloru drumului de fer, deschiderea samovolnicésca a Carierelor calei, pasiunarea vitelor fârá paza pe lîngá drumu de fer, vatamarea conductiei telegrafului si opunerea contra personalul drumului de fer este oprit si se va pedepsi cu cea mai mare asprimea legei.“ Ni pare reu, câ onorabil'a societate a numitei cáli ferate n'a ingrigitu de unu traductoriu mai bunu, câ-ci traductoriu síreloru pre-

sinte intru adeveru a comisu o bazaconia — „samovolnicésca.“

* * * (*Scena familiaria.*) Unde s'a intemplantu? — Nu mai intrebati! Destulu, câ s'a intemplantu asié. „Domnule, dîse nevést'a catra barbatulu ei, carele sosi a casa sér'a tardîu, despre dta se vorbescu istorióre picante!“ — „Ce, iubit'a mea, consórté?“ — „Dta faci curte dsíórei X.“ — „Si-apó?“ — intrebà barbatulu. — „Si-apoi eu nu voiú sutá ast'a, — dîse ea lacrimandu, — eu soci'a fidela me vîú despartî de dta.“ — „Nu te superá, draga. Culca-te si dormi; si pana ce tu vei visá, eu me voiú rentórcé in cafenea. Unde e caputulu meu?“ — Si cu aceste elu mersé catra sífonu, deschise usí'a acestuia, si éta apare inaintea sa unu june brunetu. — „Dar acest'a ce e dómna?“ — „Dta esti de vina si pentru asta!“ — tipuiti-ve dvóstre continuarea!

* * * (*Societatea academica romana.*) precum ni spune, „Feder.“, la 1 augustu, terminu provediutu in statute, si-a deschisu sesiunea anului curentu. Membrii au fostu numai cinci presenti; a nume dnii: Laurianu, Papiu Ilarianu, Ios. Hodosiu, Sionu si Caragiani. Majoritatea este de diece membri; regulamentul Societátii inse tiene, câ: sesiunea anuala se póte deschide la terminulu prefíptu in statute, fara considerare déca majoritatea membriloru actuali e presente séu nu. Deschiderea s'a facutu fara neci unu ceremonialu, fara neci una pompa. Presiedintele Heliade, sciti, câ si-dese demisiunea; vice-presiedintele Cipariu, fiindu bolnavu, n'a potutu veni; prin urmare dlu Laurianu ca secretariu generalu alu Societátii si ca celu mai in etate membru alu delegatiunii, intr'unindu-se la 12 óre membrii pro cari i-am numitu mai susu, a presiedíutu Adunarea si, in scurte cuvinte, a dechiaratu sesiunea anului curentu de deschisa, dandu si unu scurtu raportu verbalu despre lucrârele delegatiunii din anulu trecut. Candu membrii voru fi intr'uniti in majoritate, ceea ce se spera multu in 2—3 díle, atunci acestu raportu se va dá in scrisu dimpreuna cu tóte chartiele relative la elu, si se va luá in desbatere. Ceea ce Ve potu insemná acum despre acestu raportu este, câ capitalulu Societátii suie aprópe la 200,000 lei, si câ din dictionariu s'au tiparitu 5 cóle, precum s'au tiparitu si tóte analele Societátii pana asta-di.

* * * (*De la Bucuresci*) sosi in 21 augustu urmatoríulu telegramu: In Ploiesci s'a facutu eri incercarea de a proclamá unu regimu provisoriu, care va avé sé consteie din Nicolau Golescu, ca reginte, Ionu Candiano si Ionu Brateanu. Ieri s'a facutu aice si in provincia una multíme de arestári. Golescu si Candiano sunt deja arestati, pe Brateanu lu-voru arestá probabilminte asta-di. Guvernulu a luat dispositiuni uti si bune. Trupele de aici fura duse la Ploiesci cu calea ferata, si se póta fórté bine.“ Chiar primímu si diuariulu „Romanulu“, care ni anuncia, câ cei ce-si tragu informatiunile de la guvernulu, vorbescu despre o miscare la Ploiesci, Pitesci si in alte locuri. — Unu batalionu de vênatori a plecatu cu calea ferata la Ploiesci, dupa care urmara dóue scadróne de cavalería. Procurorulu si judele de instructiune a facutu perchisitiune in tipografi'a si burourile redactiunii „Romanului.“ Mai multi insi fura arestati, dintre cari a mintim pe dd. Corneliu Lapati, Goemgiopolu, Vasiliu Popu, Caludescu, Marinescu, maiorulu Radu Mihaiu, maiorulu Pilatu, capitanulu Melinescu, Hasdeu, Ionu Ghica, colonelulu Cretulescu, Georgiu Ghica, Dimitrie

Calinescu, I. Fundescu, M. Rahtivanu si altii. Nu numai atát'a: prin ospeluri toti pasagerii de prin orasiile Ploiesci, Pitesci, Craiova fura arestati. Unu caletoriu a povestitu cele petrecute la Ploiesci astu-felu: „Astadi la trei óre d'iminéti'a tot i cetatiani erau in picíóre, tocsinulu facea sé vibreze aerulu tacutu alu noptii, prin resunetele sale infiorátórie. Mare adunare de poporu pe strade si pe pietiele principale. Poporulu proclama . . . nu cutezâmu a spune ceea ce ni se repórtá, de atát'a mare gravitate ni se pare. Acestu poporu, cu prinsu d'unu entusiasmu freneticu, n'are arme pentru a se aperá d'unu atacu eventualu. Pentru a si le procurá, elu nevalesce in casarm'a dorobantiloru, cari nu se apera si se arméza cu armele lor. Prefectulu este arestatu. Dlu Candianu, in capulu miscárii cu alti cetatiani insemnati, este proclamatu prefectu.“ Unu altu diariu „Informatiunile“ — sositu chiar in momentul candu scriemu aceste síre — anuncia, câ liniscea la Ploiesci s'a restabilitu fara versare de sange.

* * * (*Starea instructiunii publice in Romaní'a.*) spre cea mai mare bucuría a nóstra, prosperéza, inaintéza si romanismulu infloresce. Estragemu din unu raportu substernutu in acésta privintia ministrului de culte si instructiune publica urmátóriele date: Afara de scólele comunale, — alu caroru numeru este omisu din acestu raportu, — Romaní'a posiede asta-di 115 scóle private cetatianesci pentru copfi; aceste scóle, in anulu scolastic espiratu, fura frecventate de 20,554 scolari; scóle primarie cetatianesci pentru fete sunt 98 cu 8,555 de eleve; apoi dóue scóle reale (in Buceu si Tirgu-Jiu); 11 gimnasie de statu cu unu numeru preste 1000 studenti; afara de acestea, câte unu gimnasiu in Brail'a, Giurgiu si Pietr'a, sustienute de aceste urbi; mai departe 6 licee cu 1445 studenti; 8 seminare cu 1415 alumni; una scóla medicinala cu 131 studenti; una scóla macedo-romana cu 24 scolari; 5 scóle secundarie pentru fete cu 529 eleve; 2 scóle comerciale (in Bucuresci si Galati) cu 179 frecventati; 2 institute pedagogice cu 179 ascultatori; 2 universitáti; 2 institute pentru belle arte si sciintie cu 62 elevi; si 2 scóle de musica cu 238 frecventanti. — Aceste date sunt destulu de imbucurátórie pentru unu statu nou ca Romaní'a, care numai ieri-alalta scapá de ghiarele rusismului, grecismului si incepú a se emancipá de sub Turci'a. Déca budgetulu pentru instructiunea publica se va intrebuintá bine si consciintiosu, si déca „Societatea pentru invetiatur'a poporului romanu“, carea dá cele mai invederate semne de vitalitate sa, publicandu una fóia mensuala dintre cele mai bine redactate, si-va intinde activitatea preste tóta Romaní'a: vomu vedé in scurtu, câ Romaní'a va portá in Orientu stindardulu culturei si civilizatiunii si va servi de modelu celorlalte popóre vecine.

* * * (*Hymen.*) Mic'a dar frumós'a cununa a domniórelor romane din Buda-Pesta acusi va fi lipsita de dóue floricele incantátórie, de dóue sorori fragede. Dlu Hertl, comerciante in Galati, si-a incredintiatu de fítóri'a sociá pre frumós'a domnióra Elena Ioanovicu, regin'a balurilor romane din Buda-Pesta; éra dlu Zaswaschi, ingineriu stacionatu la Oradoa-mare, si-a incredintiatu de sociá pre graciós'a domnióra Maria (Irma) Ioanovicu, rivala in frumsetia si gracia cu on. sa sora. Angerulu fericirii sé li suridia in tóta viéti'a lor!

Literatura si arte.

** (Dlu Millo) si-a incheiatu represintatiunile sale in Aradu, si de acolo a mersu cu trup'a sa la Lugosiu. Inregistrandu aceste, observâmu cu mirare, câ in numeros'a inteligintia romana din Aradu nu s'a gasitu unu singuru individuu, carele sê ne fla insciintiatu despre succesulu debutului dlui Millo in acelu orasiu. Audîmu, câ din Lugosiu dlu Millo se va întorce la Timisiór'a.

** (Concertu si balu in Baia-mare.) S'a anuciatu de multisioru in colónele acestei foi, câ junimea romana din prefectur'a Satu-mare are intentiunea laudabila de a arangiá in decursulu acestoru ferie unu concertu insocitu cu declamatiuni si incheiatu cu balu, in folosulu institutului de fete de la Oradea-mare si alu fondului teatrului natiunalu. Chiar acuma primimu o insciintiare, care ni anuncia, câ acestu planu se va realisá in prim'a septemvre, in Baia-mare. Programulu s'a statoritu in 25 augustu prin o comisiune esmisa din sinulu comitetului arangiatoriu. Sperâmu, câ despre resultatu vomu fi mai de timpuriu informati.

** (Represintatiune teatrala si balu in Timisiór'a.) Comitetulu „Alumneului natiunalu romanu din Timisiór'a“ va arangiá in 5 septemvre a. c. unu balu precedatu de o piesa teatrala, interpretata de diletanti, in sal'a otelului „Tigru“, in favorulu Alumneului numitu. Dorimu succesu bunu, si ne rogâmu de insciintiare.

Din strainetate.

** (Bazaine si Frossard.) In unulu din numerii trecuti ai foi nóstre publicaramu portretulu generalului Moltke, celu mai mare strategistu alu Prusiloru; de asta-data publicamu portretele a dóue celebritâti franceze. Primulu e maresialulu Bazaine, a carui nume mai alesu in dílele din urma se factu atâtu de cunoscutu in tóta lumea, si de la care ascépta acuma tóta Franci'a salvarea sa. Dinsulu a inceputu carier'a sa militaria in 1831 ca voluntariu in Algiri'a. In scurtu timpu deveni locoteninte si fu decoratu pe campulu bataliei cu crucea legiunii de onóre. In 1837 s'a luptatu in Spani'a in contra carlistiloru. Era capitanu, candu se rentórse in Africa. In 1848 ajunse colonelu. In resbelulu de la Crimea escelá in batali'a de la Chindurnu, si fu numitu generalu. Dar Bazaine se factu cunoscutu mai alesu prin espeditiunea de la Mexico, unde trei ani de díle fu supremulu comandante alu óstei franceze. — Generalulu Frossard este mai betranu decâtu Bazaine, si a luat parte in tóte rosbelele mai nóue ale Franciei, inse in resbelulu presinte n'a avutu norocu. Ceea ce inse nu este mirare, câ-ci prusii in tóte bataliele de pan'acuma au fostu de dóue ori atátia ca francesii.

** (De pe campulu resbelului) pana 'n momentulu presinte n'avemu sciri mai nóue. Se pare câ ambele parti s'au obositu de cumplit'a lovitura din 16, 17, si 18 l. c., in care au peritu aprópe la o suta de mii de ómeni, si acuma se restauréza. In dílele trecute se vorbiá, câ prusii au incungiuratu armat'a lui Bazaine, dar unu telegramu de eri anuciá, câ Bazaine a sca-

patu din incurcatura, si acuma se retrage catra Montmedi.

** (Orasiulu Parisu se fortifica.) si garnisón'a totu se maresce, câ-ci amenintiárele foiloru prusesci, câ ei voru ocupá Elsasulu si Lotharingi'a, au scosu din flegma si pe cei mai pacinici francesi, si acuma toti alérge a se insinua de voluntari. Femeile, copiii si betranii par a se capital'a. Se afirma din tóte partile, câ batali'a e ababilmente va fi langa Parisu, va fi fórtie infricáta, — si déca prusii voru perde-o, anevoie se va mai poté rentórce in patri'a loru.

Gâcitura de semne.

De Mari'a Gaitanu.

| u — a — e = o — a — u || u —
 (o = e — e — u — e =) u
 e X = a — a — u : (a — X a X a
 I — a) ia ' — (o = e ||) u
 (i — şa — i = i o = i? — ea
 | u = u : e — u — c — ieu
 — u (e ||) | i — tu) u (u — ea
) a || e = o — a — a eu.

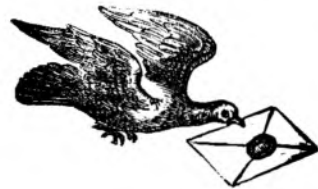
Deslegarea gâciturei de semne din nr. 27.

Traescu in suferintie departe d'alu teu nume,
 De siese luni de díle amorulu mi-am pascutu;
 De este dar o crima a fi ferice 'n lume,
 De ce sum dar cu vietia, de ce dar m'am nascutu?

De díci dar câ-i o crima a fi iubitu de tine,
 De ce-ai fostu criminela si-ai dísu câ me iubesci?
 Dar asta nu-i o crima sê suferu adi in mine,
 Sê-mi vestediescu junéti'a. De ce tu nu vorbesci?

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Idoni'a Damsia n. Emanuilu, Silvi'a Moldovanu, Mari'a Popescu, Lucreti'a Ardeleanu, Ecatarin'a Obregianu; si de la domnii: Vas. Olariu, Teodoru Crisanu si Georgiu Popovicu.

Post'a Redactinnii.

La mai multi, carii necontenitu reclaméza tablourile! Noi nu amu promis, câ vomu tramite tablourile fia-carui prenumerante indata dupa ce le-a abonatu, ci numai in decursulu semestrului. Semestrulu n'a expiratu inca, deci ne rogâmu de indulgintia.

G. M. Redactorulu a absentatu trei septemani; — se va face numai decâtu cu tóta placerea.

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, còl'a VII.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.